

Ekrem Tucaković

Sadijeva socijalna država

UDK 321.01:821.222.1.09 Širazi

Sažetak

Sadi Širazi spada među one pjesnike koji su vjerovali da književnost ima važnu odgojnu ulogu u društvu, posebno u promoviranju morala i dobrih praksi upravljanja i vladanja. Njegov osebujni pjesnički talent usmjeren je na edukaciju i savjet, a književno djelo prožeto je brojnim poučnim pripovijestima, poslovicama, primjerima iz života velikih državnika sa širem prostora u kojem je živio i djelovao, nataloženim iskustvima različitih kategorija društva te ličnih doživljaja i svjedočenja. Sadijev *Bustan*, koji je u središtu ovoga rada, na poseban način zrači savjetodavnim karakterom vladaru i državnoj administraciji. Koncept države i vlasti, koji Sadi promovira, čine ga zastupnikom savremenog modela socijalne države i pravde u njenom ključnom obliku: briga o siromašnim i nemoćnim članovima društva i dosljedno provođenje pravde u državi. To ga smješta među daleke preteče modela socijalne države. Ovaj rad razmatra ideju i aspekte socijalne države u Sadijevom *Bustanu*.

Ključne riječi: društvena funkcija književnosti, državna uprava, socijalna država, pravda, briga o siromašnima

Rasprave o poziciji i mjestu književnosti u životu pojedinca i ljudskog društva gotovo da su bez početka i kraja, neiscrpne i bez konačnih i čvrstih odgovora. Tako je bilo u prošlosti, a tako će ostati i u budućnosti. Svaka generacija na ova pitanja pokušava za sebe i svoje vrijeme ponuditi prikladan odgovor i razumijevanje. Različite književne teorije i pokreti tokom historije namjenjivali su književnosti određene društvene, etičke i duhovne funkcije ili su je, pak, potpuno oslobađali od svih funkcija i fiksiranih uloga i svrha. Dakako teško je prihvatiti da je nešto, pa tako i književnost, samo sebi svrha i samodovoljno po sebi. Samodovoljnost je, ipak, kod Apsoluta i Božanski atribut, a ljudska tvorina taj karakter ne može imati.

Neodvojivo od ovoga je i pitanje pozicije pisca, njegovog obrazovanja i duha, karaktera i ukupnog integriteta iz kojeg treba da proistekne književno djelo. Kakva je uloga autora u nastanku djela i kakav je odnos između književnika i djela, odnosno produciranog književnog teksta? Treba li književni tekst da poluči ili, u najmanju ruku, da ima takvu ambiciju, stanovit društveni ishod i treba li pisac prilaziti pisanju književnog teksta s takvom namjerom?

Književnost kao svrhovita aktivnost duha

Naravno ovo nije mjesto niti je namjera da se ovdje razmatra ovaj složeni odnos, međutim, radi dalje obrade osnovne zamisli ovoga teksta, čini se važnim podsjetiti da su mnogi veliki književnici i pisci bili uvjereni u važnu društvenu i općeljudsku funkciju svoje profesije i onoga što je njen proizvod. Književnik Dževad Karahasan u esejičkom djelu *Dnevnik selidbe* propituje odgovornost književnosti i književnika za ratno razaranje Bosne i Hercegovine, nastojeći dati odgovor kako i zašto je književnost, ona vrsta književnosti koja u svijetu proizvodi ravnodušnost, kriva za činjenicu da on dolazi iz razorene zemlje. Ravnodušnost svijeta, prema Karahasanu, potekla je iz "ravnodušne umjetnosti" koja se odrekla etičke odgovornosti i cjelovitosti i ta larpurlartistička književnost je "posredno kriva za sve užase savremenog svijeta, pa i one užase koji se zbivaju u mojoj zemlji" (Karahasan 2019:

101-102). Jer svi ti užasi su prvo nastajali u jeziku i književnost im je pripremala teren.

Nema sumnje da je književnost od uvijek bila nosilac određenih svjetonazora, ideoloških usmjerenja, etičkih i filozofskih ideja i preferencija. U klasičnoj perzijskoj književnosti taj ideološko-filozofski aspekt je izrazito uočljiv u njenom sufijskom toku. Premda, rana sufijska literatura ne svjedoči da su prve sufije bile i pjesnici, veoma rano poezija je postala prepoznatljiv medij sufijskog izraza. Neki veliki sufijski učitelji i pjesnici ne ističu svoju sklonost prema poeziji, premda je koriste i pišu. Džalaluddin Rumi u više navrata ističe da ne želi govoriti poeziju i da to nije svrha njegovog djelovanja, "njegova poezija mu je dana od Boga" (Chittick 2005: 319). Mnogi pjesnici bili su dio same strukture određenog sufijskog reda, šejhovi ili muršidi, živjeli su i vjerovali u sufijske doktrine. Štaviše, znatan dio pjesnika klasične epohe perzijske književnosti bili su ustvari i sufijski učitelji, teoretičari i praktičari sufizma, a prethodno su imali svoje učitelje i prolazili rigorozne metode duhovnog puta. "Većina velikih sufija srednjeg vijeka živjeli su svetačke živote, sanjali o Bogu i bili njime opijeni. Kada bi pokušali da svoje snove saopće, pošto bjehu ljudi, koristili su ljudski jezik. Ukoliko su bili književnici, spontano bi pisali stilom svog vremena i generacije" (Nicolson 2004: 77).

Ilustrativan je primjer pjesnika Sanaija Gaznavija, umro između 530. i 535. godine po Hidžri (1135. i 1140. godine), pjesnika koji, nakon promjene svjetonazora i životnih uvjerenja, mijenja pjesnički jezik tako što prijašnjem jezičkom znaku daje novo značenje. Prihvatajući sufijski svjetonazor Sanai zahvata iz svoje ranije književne i jezičke tradicije i pravi semantički zaokret u skladu s novim svjetonazorom pjesnika. Sanai, poput askete i brižnog propovjednika (vaiza), "dijeli savjete, podstiče ljude da razmišljaju o tome šta su radili i šta rade, one koji su vlasnici moći i bogatstva podsjeća na smrt i njihovu konačnu sudbinu. Također u kasidu unosi kritički odnos prema društvenim pitanjima" (Sanāyī 1378: 14).

Pjesnici iz ovog razdoblja vjerovali su da je književnost sredstvo za iskazivanje vlastitih uvjerenja, za tumačenje i promoviranje ideja koje su

slijedili i, povrh toga, da književnost ima važnu ulogu u željenom odgoju naroda i prevenciji ili pak ispravljanju društvenih devijacija.

Sadijeva socijalna država

Sadi Širazi je vjerovatno najistaknutiji pjesnik u cjelokupnoj klasičnoj perzijskoj književnosti koji je duboko vjerovao u odgojnu, društveno pozitivnu i svrhovitu ulogu književnosti. On je izvanredan primjer društveno angažiranog pjesnika potpuno okrenutog ljudima, njihovom odgoju, veličanju kreposnog života, promoviranju socijalne pravde, poštenog vladanja i upravljanja državom i društvom. Bio je aktivni zastupnik i odlučni promotor vlastitih uvjerenja i stavova do kojih je dolazio zahvaljujući svestranom obrazovanju i dugogodišnjim putovanjima i boravku u mnogim krajevima i u važnim naučnim i političkim središtima u to vrijeme geografski prostranih muslimanskih područja. Zbog njegove snažne okrenutosti izgradnji humanih i pravednih odnosa u društvu neki autori su isticali da je on pjevao o idealnom svijetu i društvu, odnosno da je govorio o “svijetu kakav bi trebao biti” (Yūsefi, 1375: 17).

Njegov književni utjecaj i način razumijevanja književnosti ostavili su dubok i trajan trag, naročito imajući na umu da iranski autori Sadija smatraju ne samo jednim od “najvećih Iranaca” nego i jednim od najvećih govornika i književnika, a među perzijskim književnicima “nema više od jedne-dvije osobe koje se mogu s njim uporediti” (Forūgī 1381: 11). Puna društvena angažiranost kroz književnost i stavljanje vlastitih intelektualnih kapaciteta u svrhu boljitka društva posebno su doprinijeli širokoj prihvaćenosti Sadijeve proze i poezije. Razlog Sadijeve popularnosti i veličine, smatra iranski književni historičar Zebihollah Safa, jest u tome što svoj izvanredni pjesnički talent nije samo usmjerio u panegirike i objašnjavanje ljubavnih osjećanja, nego ga je uglavnom usmjerio u službu čovjeka, u službu sreće čovječanstva, savjetovanje i upućivanje zalutalih na Pravi put i u tome je bio uspješniji od svih perzijskih pjesnika i književnika. Nadalje, ističe Safa, on je bio dobro informiran pisac i pjesnik koji je putovao po svijetu i kušao radosti i teškoće svoga vremena. Iskustvo koje

je skupio tokom života, ugradio je u svoj govor radi upućivanja ljudi (Safā 1373: 610).

Sadijev *Bustan*, uz *Golestan*, njegovo najznačajnije književno djelo, omogućava dobar uvid u Sadijevo viđenje poželjnog života pojedinca i poželjne organizacije društva. Društvene ideje koje zagovara u *Bustanu*, na prilično sličan način se ponavljaju i u njegovim ostalim književnim djelima. Ovom prilikom se naročito fokusiramo na prvo i najveće poglavlje o pravdi i upravljanju. Inače, *Bustan* se, osim uvoda, sastoji od deset poglavlja i sva su usmjerena na izgradnju pojedinca i društva: 1) o pravdi i upravljanju; 2) o dobročinstvu; 3) o ljubavi, opijenosti i zanosu; 4) o poniznosti; 5) o zadovoljstvu; 6) o neslijedenju prohtjeva; 7) o svijetu odgoja; 8) o zahvalnosti na zdravlju; 9) o pokajanju i ispravnom putu; 10) munadžat i završetak knjige.

Temeljni elementi Sadijeve socijalne države

Kvalitet života društva i pojedinca u njemu procjenjuje se na osnovu funkcionalnosti upravljanja državom i rada državne administracije, te vršenja pravde i primjene principa socijalne jednakosti. Veliki dio čovječanstva i danas pati zbog nefunkcionalnih vlada, nepravde i nejednakosti ljudi u različitim sferama života. Velike migracije stanovništva prema zapadnoj hemisferi, koje obilježavaju drugo desetljeće 21. stoljeća, posljedica su, uglavnom, loše vlasti kao osnovne pretpostavke za sve druge aspekte lošeg života. Sadi Širazi, što najbolje pokazuje njegovo ukupno djelo, bio je veoma svjestan važnosti ovog pitanja.

Naime, prvo poglavlje *Bustana* posvetio je govoru o pravdi i dobrom upravljanju državom i državnim poslovima. Za osnovu dobrog upravljanja Sadi postavlja brigu o siromašnim i potrebnim članovima društva, onim što se danas naziva izgradnja socijalne države. To je model države koja ostvaruje ključnu ulogu u ravnomjernom ekonomskom razvoju, održanju socijalne sigurnosti građana te ispravljanju socijalnih nepravdi. Socijalna država se često u političkoj teoriji označava kao posljednja faza u razvoju države na način da garantira političku, pravnu, ekonomsku i socijalnu sigurnost svih građana, uključujući korištenje državnih ovlaštenja radi osiguranja osnovnih egzistencijalne uvjeta i socijalne dobrobiti građana. Nastanak i razvoj ideje

socijalne države u Evropi veže se za polovinu 19. stoljeća, a ona danas ima različite modele i obrasce distribucije socijalne pravde.

Bez imalo sumnje Sadi Širazi spada među daleke preteče i zagovornike modela socijalne države u njenom osnovnom i ključnom obliku – obavezi osiguranja egzistencijalnog minimuma za sve građane i sve podanike nad kojima se upravlja. To je važna zadaća vladara koja će mu omogućiti i olakšati vršenje svih drugih vladarskih obaveza i zadaća. Sadi se, dakle, snažno zalaže za državnu upravu u kojoj vlast prije svega mora brinuti i skrbiti za ugrožene kategorije društva, u kojoj vlast stavlja interes naroda ispred drugih interesa. Čuvanje interesa naroda u svakom poslu, smatrao je Sadi, put je održavanja pravde, i ako su ljudi mirni i zadovoljni, vlast treba smatrati uspješnom. Ideja da vlast i država služe narodu i da se svi poslovi trebaju samjeravati s interesom naroda najzastupljenija je od svih ideja koje susrećemo u *Bustanu*. Sadi eksplicitno upozorava vladara: “Šta god namjeravaš, gledaj da to bude u interesu naroda.” Uz nalog da se gleda narodni interes, Sadi dodaje još jedan: “Znaj da ti narod neće otkazati poslušnost sve dok ti ne skreneš s puta pravde i razuma.” Pjesnik čak upozorava ako vlast ne bude tako postupala, suočit će se s odlaskom i migracijom stanovništva.

Sadi započinje poglavlje o pravdi i upravi riječima sasanidskog vladara Nuširvana koje na samrtni upućuje svome sinu Hormozu:

*Čuvaj interes siromaha,
Ne budi u okovima svoga blagostanja.
U tvojoj zemlji ugodnost neće naći niko,
Budeš li samo vlastito blagostanje tražio.
Kod učenih ljudi dobrim se ne smatra,
Čoban spavalica, a vuk u ovcama.*

Kao korektiv za ispravno ponašanje on postavlja visoku moralnu svijest i savjest vršilaca vlasti i njihov krepostan život koji je nadahnut Božijom objavom. Stoga on veliča bogobojažnog vladara koji tokom dana obnaša vladarsku dužnost, pravedno upravlja poslovima naroda i države, a noću je posvećen ibadetu, izvršavanju svojih dužnosti prema Bogu i promišljanju o emanetu vlasti i pokornosti Božijim propisima. Štaviše, vjerovao je da onome ko je pokoran Bogu i ne iskazuje mu neposlušnost, ni ljudi mu neće biti neposlušni. “Budi

plemenit, čestit i darežljiv; kao što je Bog prema tebi – budi i ti prema narodu”, Sadijev je savjet.

Nadalje, njegova preporuka je da na odgovorne dužnosti treba postavljati ljude koji se Boga boje, a povjerenje vršenja odgovornih poslova također treba uskratiti i osobama koje su ljudima nanosile bol, patnju ili ih zlostavljale. Bogobojažnoj osobi treba emanet povjeriti – savjetuje vladara Sadi – i dodaje: “Ko se tebe boji povjerenje mu ne daj.” Sadi zaključuje, koliko je bilo slučajeva da je zbog pokvarenog srca onih koji upravljaju državom urušila se i propala država.

Iz današnje perspektive gledano, Sadijeva socijalna država, osim borbe protiv siromaštva i nepravde u društvu, ima snažne elemente demokratske strukture u kojoj je volja naroda nezaobilazan faktor. Doduše, Sadi ne govori o izborima kao pokazatelju narodne volje, ali prosperitet države vidi u čvrstom osloncu vladara na narod i to u *Bustanu* na više mjesta ponavlja. Vežu između vladara i naroda Sadi poredi s korijenom i stablom. Nema života stablu (drvetu) bez korijena:

*Stoga pazi siromaha potrebnoga,
Jer vladar iz naroda krunu dobija.
Narod je poput korijena, a vladar je kao drvo,
O sine, drvo s korijenom biva čvrsto.
Dokle god možeš, srca ljudi ne ozljeđuj,
Ako to činiš, kopaš korijen svoje.*

Pjesnik ne predviđa prosperitet i dugovječnost državi koja ne brine o zadovoljstvu naroda. O prosperitetu u takvim okolnostima može se samo sanjati. Time se još jednom naglašava neraskidiva veza između narodnog zadovoljstva i vladajuće strukture. Dovoljno se okrenuti oko sebe pa i danas posvjedočiti istinitost ovih zaključaka.

*Ne traži blagostanje u onoj državi,
U kojoj je narod nezadovoljan vlašću.
U snu će vidjeti državu naprednom,
Ko vrijeđa podanike svoje.*

Sadi posebno hvali onu vlast i vladare koji razmišljaju o potčinjenim i drže njihovu stranu, koji razmišljaju o blagostanju drugih. Svoje stavove potkrepljuje mnogim zgodama, anegdotama i poučnim pripovijestima (hikajama). Primjera radi, navodi slučaj halife Omera bin Abdulaziza koji u vrijeme velike suše prodaje skupocjeni prsten i dobit dijeli sirotinji i potrebnima. U odgovoru na

prigovore i prijekore da njemu dolikuje posjedovanje skupocjenog prstena i da možda takav više neće moći nabaviti, halifa odgovara kako je ružno da vladar na sebi ima ukrase dok je država pogođena nemoći; njemu, kako kaže, dolikuje obični prsten, međutim ne dolikuje da se narod pati i tuga ga mori. Završavajući ovu zgodu s halifom Omerom bin Abdulazizom, Sadi, citirajući halifu, poručuje: “Blago onom koji bira zadovoljstvo naroda nad svojim ukrasima, a ljudi od vrline ne žele graditi svoju radost na žalosti drugih.”

Nadalje, Sadi otklanjanje teškoća s kojim se narod suočava smatra važnom pretpostavkom uspjeha vlasti. Takav kurs donosi mir, spokoj i stabilnost. Stoga on vladaru kaže:

*Ne želiš li da ti srce bolno bude,
Bolna srca tegoba oslobodi.*

Pravedna država u svim njenim aspektima, posebno u pogledu principa socijalne jednakosti i brige za potrebne, čini se da je ideal Sadijevog razumijevanja vlasti, ali i ljudskog života. Biti od koristi drugome i pravedno postupati u svim prilikama je najvrednija životna investicija.

*U kosmosu niko nije na većoj dobiti,
Od onoga ko u vladanju s pravdom živi.*

Dati svakom prikladno mjesto

U Sadijevoj državi svako treba da dobije prikladno mjesto i zadovoljavajući prostor za rad i afirmaciju, sukladno svojim talentima i opredjeljenjima. Naime, Sadi preporučuje pažnju prema različitim slojevima društva i zanimanjima na čijim aktivnostima leži prosperitet države i društva, dok posebno naglašava važnost brige prema vojnicima i omogućavanje nesmetanog rada trgovcima. Mnogi stihovi govore o postupanju prema vojsci, ratovanju i odnosu prema neprijatelju. Pjesnik ističe značaj lijepog ophođenja prema vojsci i zadovoljstvu vojnika u miru kako bi ona bila motivirana da ispuni svoju misiju u vrijeme nemira i rata. Dužnost vlasti je da zadovolji potrebe vojnika. Zato Sadi upozorava:

*Vojska koja nije zadovoljna vladarem,
Neće čuvati granice države.*

Shvativši ulogu vojske veoma važnom za odvratanje neprijateljskih aspiracija prema državi,

Sadi u više navrata potencira da pametna vlast u miru treba pripaziti vojsku kako bi ona bila spremna žrtvovati se kad dođe do rata. On se pita zašto bi se vojska u vrijeme rata žrtvovala i išla u smrt ako nije u vrijeme mira zbrinuta i nisu njene životne potrebe podmirene. Kad zasviraju ratne trube, “ne ljubi se ruka ratnika”.

*Vojsku pripazi u vrijeme mira,
Kako bi se u teškoćama žrtvovala.
Sad ljubi ratnika ruku,
A ne kad dušman pubne u ratnu trubu.*

Također, značajno mjesto zauzima i govor o neprijateljima i postupcima prema neprijatelju, savjetujući da se uvijek, dok se to može, izbjegava oružani sukob, jer prije sukoba treba iskoristiti sva druga sredstva: razgovor i pregovaranje. Međutim, uvijek upozorava na oprez te da se neprijatelj ne smije potcjenjivati.

*Ne treba smatrati malim neprijatelja,
Jer vidio sam ogromnu planinu od sitnog kamenja.*

Uz upozorenje na neprijatelje, Sadi posebno ističe vrlinu stvaranja što šireg kruga i mreže prijatelja. Štaviše, prijateljima daje veći značaj nego bogatstvu, a riznice treba isprazniti kako bi se narod sačuvao od belaja. Bolje je isprazniti državnu blagajnu i zaštititi narod, nego sakupljati blago i dopuštati da narod trpi štetu. Sadijev je savjet da se okupljaju srca prijatelja, širi prijateljstvo i dobra volja (optimizam) među narodom, a ne nauštrb toga gomila blago i pune državne riznice koje ne služe općoj koristi.

*Od riznice bolja su okupljena srca prijatelja,
Od povrijeđenog naroda bolja je prazna riznica.*

Onako kako je vojska garant sigurnosti naroda i države tako je i trgovina važna za ekonomski razvoj i ekonomsku stabilnost društva. Ako se trgovci u nekom gradu uznemiravaju, kaže Sadi, vrata blagostanja se u tom gradu (državi) zatvaraju, dok pametni ljudi, kad čuju loš glas i praksu u nekom području, neće pohoditi te krajeve. Sadi upozorava da pametni ljudi (intelektualci) zaobilaze nesigurna područja. Na izvjestan način ističe da uzrok odliva ili priliva mozgova (iseljavanja ili doseljavanja intelektualaca i ljudi od struke i integriteta) leži u njihovoj sigurnosti i poštivanju profesije i znanja.

Između ostalih društvenih grupa, Sadi u državi koju portretira u *Bustanu* važnu ulogu daje intelektualcima i učenim ljudima. On ih smatra obaveznim da narod čine svjesnim i pravilno informiranim o državnim interesima i poslovima, o vrlinama, moralnim principima, dobrim običajima, ponašanju i odgoju, te upoznaju s negativnim posljedicama nemoralnog života. Prema Sadiju, učeni i svjesni ljudi u društvu ne smiju odustajati od edukacije i savjetovanja ljudi ni u prilikama kad je to teško i rizično. On učene vidi moralnom savješću društva i kaže da tamo gdje se nalaže odvratanje od zla i naređivanje dobra nije dozvoljena šutnja i ravnodušnost.

Inače, Sadi hvali hrabrost, viteštvo, empatiju, a prezire sebičnost, gordost i bezobzirnost. Stoga kaže da ne smatra čojstvom samo sebe osloboditi teškoća “a da mi jarani ostanu u okovima”. Blagostanjem se

ne treba rasipati, posebno ne u prisustvu onih koji su za njega uskraćeni, jer “kad vidiš siročje ispred sebe tužno, ne ljubi svoje dijete”, poručuje on.

Socijalna i društvena dimenzija književnog rada Sadija Širazija na svoj način je inspirativna u svakom vremenu, jer govori o ljudskim potrebama, težnjama i nedostacima bez obzira na moguće promjene u njihovom tehnološkom i kulturološkom okruženju. Potreba za vrlinama i moralom, težnja za srećom i pravdom ili suočavanje sa slabostima i padovima u ljudskim karakterima i postupcima nisu vezani samo za neko vrijeme, neke okolnosti ili neka društva. Upravo taj aspekt Sadijeve književne ostavštine čini ga velikim i uvijek aktuelnim, omogućava uvijek novo iščitavanje njegovog književnog djela i drugačije sagledavanje davno kazanih poruka u kontekstu savremenog čitalačkog iskustva i društvenog ambijenta.

Literatura

Būstān-e Sa'dī, tashīh wa touwzīh Golām Hossein Yūsefi, Xārazmī, Tehrān, 1375.

Chittick, William C., *Sufijski put ljubavi: Rumijeve duhovna učenja*, s engleskog preveo Rešid Hafizović, Naučnoistraživački institut “Ibn Sina”, Sarajevo, 2005.

Gaznawī, Sanā'ī, *Āb-e 'āteš forūz*, gozīde-ye *Hadiqat al-haqīqa*, gozīneš wa touwzīh Rezā 'Ašrafzāde, Ġāmī, Tehrān, 1378.

Karahalilović, Namir, “Prilog rješenju problema transkripcije za perzijski jezik”, *Prilozi za orijentalnu filologiju*,

br. 54/2004, Orijentalni institut, Sarajevo, 2005. Karahasan, Dževad, *Dnevnik selidbe*, Connectum, Sarajevo, 2019.

Kollīyyāt-e Sa'dī, be'ehthemām-e Mohmmad 'Alī Forūgi, 'Amīr Kabīr, Tehrān, 1381.

Mo'in, Mohammad, *Farhang-e fārsī*, 'Amīr Kabīr, Tehrān, 1375.

Nikolson, Rejnold A., *Sufizam – Mistici islama*, prijevod Dušan Stojanović, Babun, Beograd, 2004.

Safā, Zabihollāh, *Tārix-e 'adabīyyāt dar 'Irān*, Ferdūs, vol. 3/1, Tehrān, 1373.

Abstract

Sa'di's Welfare State

Ekrem Tucaković

Sa'di Shirazi is among those poets who believed that literature has an important didactic role in society, especially in promoting morals and good practices in governing and ruling. His peculiar poetic talent is focused on education and advice, and his literary work is filled with numerous instructive narratives, proverbs, examples from the lives of great statemen from the vast region in which he lived and worked, the sedimented experiences of various classes of society, and personal experiences and witnessing. Sa'di's *Bustan*, which is in the focus of this paper, is characterized with particular advice to the ruler and the state administration. The concept of state and rule which Sa'di promotes makes him an advocate of the contemporary model of welfare state and justice in its key aspect: care for the poor and powerless members of society and consistent exercising of justice in state. This places him among the predecessors of the model of welfare state. This paper discusses the idea and aspects of welfare state in Sa'di's *Bustan*.

Keywords: social role of literature, state administration, welfare state, justice, care for the poor.